

BELVEDERE

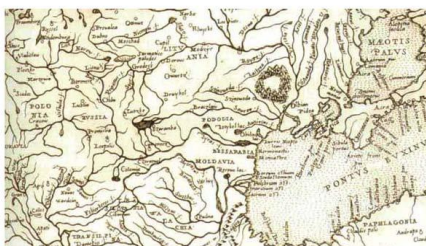
Történelem és társadalomtudományok
History and Social Sciences
www.belvedere.meridionale.hu
belvedere@jgypk.u-szeged.hu
szerk@belvedere.meridionale.hu
ISSN 1419-0222 (Nyomtatott)
ISSN 2064-5929 (Online)

BELVEDERE

TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK **XXVI. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM**

„...másnak e tájék mit jelent...”

FÖLDRAJZ ÉS TERMÉSZET A MAGYAR KULTÚRTÖRTÉNETBEN

'How others see this region...'
(Miklós Radnóti, *How others see...* Transl. Ország-Land, Thomas / Ország Tamás Ervin)

Geography and Environment in the Cultural History of Hungary

A TEMATIKUS LAPSZÁM SZERKESZTŐJE HALMÁGYI MIKLÓS

- MMXIV. ŐSZ -

(Creative Commons) Nevezd meg! – Így add tovább! 4.0 (CC BY-SA 4.0)
(Creative Commons) Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)

Cím / Title:
Előszó
Preface

Szerző / Author:
Halmágyi, Miklós

Cikkre való hivatkozás / How to cite this article:
Halmágyi, Miklós (2014): Előszó. *Belvedere Meridionale* XXVI. 3. 5–6. pp

„... másnak e tájék mit jelent...”? (Radnóti Miklós: Nem tudhatom...)

Földrajz és természet a magyar kultúrtörténetben

KEDVES OLVASÓ! | Az emberi történelmet nagymértékben befolyásolja a természeti környezet. Jelen számunk gerincét olyan tanulmányok alkotják, melyek a magyar kultúrtörténet földrajzhoz, természethez kapcsolódó kérdéseit segítenek jobban megérteni. Szellemi kalandozásainkat a magyar őstörténeti hagyománytól indítjuk, és eljutunk a 19. századi lóversenyek világáig. Kovács Kitti tanulmányában a Maeotis (Azovi-tenger) ókori és középkori elnevezéseinek és vízszintváltozásainak összefüggéseiről olvashatunk. Szabó Pál tanulmánya segít megérteni, hogy hajdani szerzők földrajzi világképében „Hol is van Szkitia?” Ehhez a képzeletbeli navigációhoz olyan szerzők munkáit is vizsgálja, melyek Gombocz Zoltán klasszikusnak számító gyűjteményében nem szerepeltek. Szkitia keresése után utunk a Kárpát-medencébe vezet, ahol először a Balatonnál állunk meg. A magyar tenger vízszintváltozását Vajda Tamás követte nyomon tanulmányában. Ennek vizsgálata azért is fontos, mert a vízszintváltozás függvényében a tihanyi apátság a középkorban szigeten állhatott. G. Tóth Péter és Varga Viktória cikkei a korabeli alföldi tájra kalauzolnak bennünket, Bede Ádám írásából pedig megismerkedhetünk a kunhalmokhoz kapcsolódó népi mondákkal, legendákkal. A magyar történelemhez erős szálakkal kapcsolódik az Oszmán Birodalom története. Számunk témakörébe ezért illeszkedik Rác Lajos írása az Oszmán Birodalom 17. század eleji válságának klímátörténeti összefüggéseiről. Eljutva a 19. század időszakába, Kósa Maja cikke megeleveníti a korabeli Magyarország lóversenyeinek lelkes közönségét és a lótenyésztés fontosságát. A tematikus számot Teiszler Éva, Felföldi Szabolcs és Mórocz Gábor írásai teszik teljesebbé.

Fogadják szeretettel!
HALMÁGYI MIKLÓS

Köszönjük Szántó Richárd, Polgár Szabolcs, Galántai Erzsébet, Tóthné Horváth Ágnes, Rác Lajos, Koszta László, Révész Éva, Szöcs Tibor, Mód László, Simon András, Sebők Ferenc, Marjanucz László, Tóth Sándor László, Papp Sándor, Kovács Szilvia, Serfőző Zoltán, Kis Péter és Piti Ferenc lektori közreműködését.

A szerkesztő munkája a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

'How others see this region...'
(Miklós Radnóti, *How others see....* Transl. Ország-Land, Thomas)

Geography and Environment in the Cultural History of Hungary

DEAR READER! | Human history is decisively influenced by our environment. Our thematic issue consists of articles that discuss geographical and environmental questions of the cultural history of Hungary. Our intellectual journey in time and space begins with the Hungarian prehistory and ends with 19th-century horse races. Kitti Kovács examines the correlation between the designations of Maeotis (the Sea of Azov) and the fluctuation of its water level from the antiquity to the middle ages. Pál Szabó helps us to understand the place of Scythia in the worldview of ancient authors; in his imaginary navigation he has included sources that were overlooked even by Zoltán Gombocz's monumental collection. After searching Scythia, we head to the Carpathian Basin where we stop first at Lake Balaton. The fluctuation of the water level of the Hungarian See is analysed by Tamás Vajda. This question becomes even more fascinating, if we consider the situation of Tihany Abbey: it might have been an island in the middle ages depending on the water level. The articles of Péter G. Tóth and Viktória Varga take us to the Hungarian Great Plain, and Ádám Bede presents the legends and myths about the mounds in the same region. The history of the Ottoman Empire and that of the Hungarian Kingdom are strongly connected. This is why the article of Lajos Rácz on the connection between the decline of the Ottoman Empire and the climatic changes at the beginning of the 17th century could find its right place in our thematic issue. Finally, we arrive in the 19th century: the eager audience of the horse races is revived and the importance of Hungarian horse breeding is highlighted by the article of Maja Kósa. Our thematic issue is completed with the works of Éva Teiszler, Szabolcs Felföldi and Gábor Mórocz.

We hope you will enjoy reading it our issue:
MIKLÓS HALMÁGYI, editor

Special thanks to Richárd Szántó, Szabolcs Polgár, Erzsébet Galántai, Ágnes Tóthné Horváth, Lajos Rácz, László Koszta, Éva Révész, Tibor Szócs, László Mód, András Simon, Ferenc Sebők, László Marjanucz, Sándor László Tóth, Sándor Papp, Szilvia Kovács, Zoltán Serfőző, Péter Kis and Ferenc Piti.